

SERMO LII.

In diebus Paschalibus II, de Resurrectione Domini.

Educitur ex eodem Cod. x, fol. 32 b, Bibl. Ædil. Locus ejus in appendice post præcedentem cum numero in diebus Paschalibus II.

SYNOPSIS.

I. Veram Christus suam mortem resurrectionemque probavit. II. Comparatur Jonæ, Judæ, Samsoni et Jacob. III. Gaudendum, et in novitate vitæ ambulandum. IV. Facere primum debent pastores, et postea docere. V. Qui ad sacrum ministerium eligendi. VI. Conclusio.

I. HODIE, fratres charissimi, apparuit Dominus decoratus stola immortalitatis, timeamus; apparebit in forma majestatis, paveamus. Apparuit igitur gratia Salvatoris nostri, ut abnegantes (1) impietatem, mala scilicet vitando, sobrie quantum ad se ipsum, juste quoad proximum, et pie quoad Deum vivamus (2), et sic expectemus (3) beatam spem¹. Sed quia de apparitione Domini hodie loquendum est, ideo volo vos intentissimos esse, quomodo hodie in stola immortalitatis apparuit devincens in cruce: ideo hodie resurrexit, ut spem futuræ resurrectionis donaret(4);

¹ Tit. 11, 12, 13.

(1) Cod. male addit *scilicet*. — (2) Deest *vivamus* in cod. — (3) Cod. *expecta*. — (4) Verba quæ italicis distinguuntur, in cod. sunt vetustate deleta.

quam gloriosam resurrectionem per multa argumenta veram esse monstravit. Quadraginta enim horis Christus mortuus fuit, *ut vere per omnes*, tam sapientes, quam etiam minus sapientes *omnino credatur mortuum esse*: per dies quadraginta distulit ad Patrem ascendere, ut suam veram esse resurrectionem cunctis demonstraret. Nec mirum, fratres, si per majus spatium resurrectionem probavit quam mortem, quia facilius fuit credere morientem quam resurgentem. Denique congregatis Discipulis, et januis clausis, ad eos intravit, et januis clausis ab eis recessit; et sic ostendit se gloriosum corpus habere. Per alia enim argumenta eam veracem esse ostendit, dum præbuit corpus esse palpabile: «*Palpate, inquit, et videte, quia ego ipse sum*¹.» Per argumenta enim resurrectionem veram ostendit, quia comedit et bibit cum eis, postquam resurrexit a mortuis. Comestio enim, fratres, est tantum actus viventis. Quid ergo, o Manichæe, quid amplius dices? Vere resurrexit Dominus, et veraciter, absque deceptione; vere resurrexit celeriter, absque dilatione; vere resurrexit totaliter, absque corporis diminutione; vere resurrexit perenniter(1), absque desinitione.

II. Iste est ergo ille Jonas propheta², qui tribus diebus et tribus noctibus fuit in ventre, non ceti, sed terræ. Non ergo phantastice, sed vere resurrexit, quia de ventre terræ exivit. Iste est ille Judas Machabæus (2), de quo dicitur: «*Catulus leonis, Juda, quasi leo rugiens ad prædam ascendisti; requiescens, ut leo, accubuisti*³.» Iste est ille Samson⁴, qui dormivit usque ad noctem (3) mediam, et consurgens tulit ambas portas et fores, scilicet animam et corpus, et portavit usque ad montem dexteræ Dei Patris. Iste est ille Jacob⁵, qui consurgens tulit lapidem, quem

¹ Luc. xxiv, 39. — ² Jon. 1, 1, et seqq. — ³ Gen. xlix, 9. — ⁴ Judic. xvi, 2, 3. — ⁵ Gen. xxviii, 18.

(1) Cod. *peremptum*. — (2) Male Judæ Machabæo tribuitur, quod est dictum de Juda patriarcha. — (3) Cod. *mortem*.

supposuit capiti suo, et erexit in titulum. Jacob Christus dicitur, qui supplantavit diabolum, qui posuit lapidem sub capite. Per caput divinitas designatur; tulit lapidem, quando animam suam retinuit, et erexit eam (1) in titulum.

III. Quid ergo, hodierna die, fratres mei, agere debemus, nisi gaudere et epulari, quia frater noster Adam perierat et inventus est, mortuus fuerat et revixit? Gaudeamus, fratres, quoniam hodie adimpletam videmus Scripturam Prophetarum, desiderium Patriarcharum; « Gaudeamus, et exultemus, » quoniam « hic est dies, » quem fecit Dominus² » cunctis excellentiorem, universis lucidiorem; in quo Dominus resurrexit, in quo nos ditavit, in quo nos reparavit, in quo sibi stolam novam acquisivit, in quo fidelium mentes gaudio et exultatione perfudit, in quo et nos ad cœnam *per gratiam* dulciter vocavit. Eia ergo, fratres, « In novitate vitæ ambulemus³. » Noviter Christo resurgente (2), noviter et nos resurgamus de peccato ad novitatem vitæ spiritualis: hæc vita *gaudium*; hæc est vera (5) sine simulatione, prompta sine simulatione, tota nova sine imperfectione. In novitate ergo vitæ ambulemus, quoniam stare, ubi stetimus, in fermento malitiæ et nequitiae⁴, periculum est. Vultis scire, fratres, quando stamus in fermento malitiæ? Quandocumque enim latibulum peccatorum nobis remansit in confessione, ex propria negligentia vel malitia, vel quando non habemus propositum firmum stare in bono, sed redire ad malum, tunc non assumpsimus viam novitatis, nec viam pœnitentiæ.

IV. Discutiamus ergo corda nostra, fratres, et « In novitate vitæ ambulemus, » et quid Christus egerit, fortiter attendamus. Quid enim egit? Facere voluit, et postea docere⁵; sed timeo, ne nos sic faciamus. Nos denique qui su-

¹ Luc. xv, 22. — ² Psal. cxvii, 24. — ³ Rom. vi, 4. — ⁴ 1 Cor. v, 8. — ⁵ Act. i, 1.

(1) Cod. eum. — (2) Id. Christus resurgens. — (3) Id. vita.

per cathedram Moysi sedere conspicimur¹, cavere debemus et vigilanter attendere, ne sicut Pharisæi in cathedra sedeamus. Tales enim dicebant, sed non faciebant, imponebant onera gravia pœnitentiæ aliis, sed nolebant digito suo movere². Tales enim pleno ventre de jejunio utique disputant. Isti sunt et tales undique moderni pastores, tales sunt presbyteri et prædicatores, qui fecibus peccatorum pleni, de castitate disputare præsumunt; impinguati eleemosynis, jejuniorum onera prædicant; ornati panno, uno paupertatem ore collaudant; marsupia plena portantes, paupertatem velut lutum conculcant. Nihil enim, quod carni molestum sit, tangere volunt; nihil audire, nisi quod placeat; nihil portare, nisi quod bonum appareat in conspectu suo. Non sic Christus, non sic: sed primo facere voluit, postea docere. Numquid non (1) et principes nostri Romani, qui norma bonitatis et justitiæ esse consueverant in orbe, hoc idem facere cunctis jubebant, et primi semper esse volebant? Sed nos Christi imitatores facere bonum a nobis tantum corpore, aure audivimus (2), et ore prædicare desistere non valemus. O pastores, non jam pastores, vineæ Sabaoth Christi sanguine irrigati (3)! O prælati, velut hæretici, gladios, falces, cornua subtus portantes! O « Genimina viperarum, quis vobis demonstrabit fugere a ventura ira³? » O Christi vineæ cultores, an ignoratis quod opera vestra debent esse justitiæ? Non ut vineam Ecclesiæ vindemietis, non ut inde divitias acquiratis, non ut substantiam filiorum comedatis; sed velut perfecti patres et cultores, malos deponatis, et honos vineæ operarios, velut pupillam oculorum, custodiatis.

V. Conducite, vos qui præestis, bonos operarios in vi-

¹ Matth. xxiii, 2 — ² Ibid. 3, 4. — ³ Luc. iii, 7.

(1) Deest non in cod. — (2) Sic cod., in quo plura deesse, aut male fuisse conscripta videntur. Forte legendum: Sed nos, Christi imitatores, id est, qui Christum imitari debemus, facere bonum negligimus, docere non cessamus; id nos corporis aure audivimus et ore prædicare desistere non valemus. — (3) Cod. irrigatæ.

neam sanctæ Religionis, exaltate bonos, facite eos consortes honoris et dignitatis, sublimare eos in cathedram Moysi, exaltate eos, quia talium est regnum cœlorum¹. Non superbos, non elatos, non discordiarum auctores, non luxuriosos, non cupidos, non avaros, non nobiles, pretio vel precibus convocate (1); sed humiles et benignos, pauperes spiritu, castos, misericordes, pacem amantes, oves bonas conservantes, debiles refocillantes, perversas edomantes. Sic enim Dominus fecit; non (2) nobiles, non divites, non mundi sapientes, sed piscatores et ignaros Ecclesiæ suæ principes instituit et institui voluit. Tales sunt promovendi, tales sunt in cathedra Moysi collocandi, tales sunt eligendi, ne Ecclesia velut vinea Naboth (3) a Jezabel crudeliter dissipetur².

VI. Sic enim si (4) fecerimus, fratres, et in novitate vitæ si ambulaverimus, Discipuli Christi erimus, veritatem vitæ, veritatem doctrinæ et justitiæ cognoscemus. Sic enim Christus pro nobis in stola (5) immortalitatis apparebit, sic in novitate vitæ ambulabimus in præsentī per gratiam, et in futuro per gloriam. Amen.

¹ Matth. xix, 14. — ² 3 Reg. xxi, 1, et seqq.

(1) Cod. *conculcati*. — (2) Id. *nam*. — (3) Id. *Nabaoth*, — (4) Id. *sic enim*; deinde *deest et*. — (5) Id. *male stellam*.

SERMO LIII.

De Ascensione Domini III.

Legitur hic sermo in Bibl. Ædil. Cod. x, fol. 33. Sit, ut præcedentium plurimi, in appendice post sermonem appendicis nostri primi vi, cum numero de Ascensione Domini ix.

SYNOPSIS.

I. Dies Ascensionis, dies nostræ sublimationis. II. Hæc Ascensio fuit a Prophetis prædicta. III. Angelorum casus, hominum elevatione reparatus. IV. Dies Ascensionis omnium festivitatum completio. V. Ut ascendamus cum Christo, cum Christo pati debemus.

I. HODIE, fratres charissimi, Ascensionis Domini jucunda festivitas; hodie destructa est humani generis captivitas; hodie dulcissimus pastor, qui clausotumulo rediit ad vitam, cœlum penetravit patenter; hodie ille, cui jam dicebatur: « Descende nunc de cruce¹, » qui etiam clauso cœnaculo ad Discipulos intravit, ad dexteram Dei Patris residet. Non enim de cruce descendere voluit, ut et nos in cruce usque ad mortem permaneamus. Hæc est enim dies æternæ felicitatis, renovationis æternæ vetustatis, sublimationis æternæ fragilitatis; sumus enim hodie de mundo vocati, de præmio certificati, in corpore renovati, super Angelos triumphaliter sublimati. Fueramus jam longo tempore instabiles

¹ Matth. xxvii, 40.

et vagabundi per incertas mansiones, ut filii Israël in deserto; sed hodie revocamur ad patriam, cum Christus suis Discipulis mandavit, gloriam suam ostensurus, ut in montem Sion irent. Per dies enim quadraginta cum eis stetit post resurrectionem, sicut cum filiis Israël annis quadraginta. Non enim ad montem Sion ascendunt qui redire cupiunt in Ægyptum, hoc est in mundum. Non enim in mundo videri poterit Deus, quando ascendet cælum cælorum.

II. Quam Ascensionem Habacuc propheta prædicens ait: «Elevatus est sol, et luna stetit in ordine suo¹.» Cum enim Apostoli cum Domino morarentur, confidentes de præsentia Salvatoris, non ad cælestia conspirabant; sed postquam illuc intravit, illuc Apostoli affectaverunt ascendere. Hæc enim est militum consuetudo, ut ubi sit rex, et milites ibi; ubi dominus, ibi et servus; ubi pater, ibi et filius sive familia. Elevatus est ergo Sol justitiæ, qui «Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum²;» et luna, scilicet Ecclesia, stetit in ordine suo. Merito ergo, fratres, luna Ecclesia dicitur; quia sicut luna recipit lumen a sole, ita Ecclesia recipit lumen a Christo; ita etiam sicut luna eclypsim patitur (1), ita et Ecclesia malorum obscuritatem. Hæc enim Ecclesia ante Domini Ascensionem et adventum Spiritûs sancti maxime eclypsim patiebatur; sed post Spiritûs sancti adventum, stetit in ordine suo; quia Petrus qui ad vocem mulieris succubuit, ad vocem Neronis resistentis non recessit. Hæc enim Ascensione venit de saltibus Domini (2), de quibus ait Salomon: «Ecce venit saliens de collibus et montibus³;» et bene quia de cælo in uterum Virginis, et de utero in præsepium, et de præsepio ad crucem, de cruce in sepulcrum, de sepulcro in cælum. Hæc exaltari (5) demonstravit ille, qui dixit: «De torrente in

¹ Habac. III, 11. — ² Joan. I, 9. — ³ Cant. II, 8.

(1) Deest patitur in cod., qui deinde habet obscuritate. — (2) Cod. hæc enim Ascensio quidem venit de saltibus Domini. — (3) Id. exaltare.

via bibit; propterea exaltabit caput¹.» In mundo erat torrentis mortis defluens a peccato primi parentis; de hoc torrente in via præsentis vitæ Salvator potavit et bibit, quia mortem in transitu gustavit, atque ideo, quod (1) moriendo corpus in sepulcro posuit, hoc (2) resurgendo super Angelos exaltavit; levavit super Angelos post resurrectionem carnem hanc (3), quæ ante resurrectionem erat paulominus minor Angelis, quia passibilis et mortalis minor erat; quam hodie constituit super opera manuum suarum. Post ejus constitutionem et Ascensionem, Angeli non permiserunt se adorari ab homine, videntes humanitatem in deitate esse permanentem.

III. In principio denique mundi creavit Deus Angelum cunctis pretiosorem et sapienterem, et imagini Dei plus similibatur. Primus enim in novem ordinibus erat, et cunctis Angelis prælatus; sed superbia ductus ex pulchritudine, ait: «Ascendam in cælum, et ero similis Altissimo².» Plus sine dubio hic peccavit, quam homo, vel sæmina, quia licet ambo forent (4) in Paradiso, homo tamen stimulum habuit, quia sæmina, quam valde amabat, eum instanter rogabat, et sæminam similiter dæmon. Sed Angelus neminem qui eum tentaret habuit in Paradiso. Itaque cecidit Lucifer de cælo, cecidit signaculum similitudinis, plenum sapientia, et cum eo omnes ipsi (5) consentientes. De singulis denique novem ordinibus pars cecidisse creditur, et loco cadentium factus est homo, ut ex eo undique cælum repleretur. Nisi enim peccasset, homo (6) filios sine peccato habuisset, sæmina sine dolore peperisset; non tamen ut puto, velut homines perfectæ ætatis sapientes; et mox, cum (7) magni fuissent, in Paradiso stetissent, et filios sine concupiscentia generassent, de fructibus Paradisi come

¹ Psal. CIX, 7. — ² Isai. XIV, 14.

(1) Cod. quia. — (2) Id. sed. — (3) Hæc verba carnem hanc desunt in cod., qui deinde male habet ante resurrectionem. — (4) Deest vox forent in cod. — (5) Cod. sibi. — (6) Id. male omnino. — (7) Id. tam.

dissent, et tantum ibidem stetit, donec ad terminum constitutum a Deo vocati fuissent. Sed ipso peccante, ingressa est mors in mundum, et periit immortalitas. Venit dolor, pestis, frigus, calor et calamitas; clauditur cœlum, expellitur inde homo, exul efficitur, civis inferni constituitur; sic homo ipse occiditur, sed homo sic prostratus clamat, et non exauditur; ululat, et non est qui compatiatur; moritur, et non est qui exaudiat, et sic clamando annis quinque millibus et amplius exauditus est. Ecce redemptus homo; mors per mortem destruitur, et vita per vitam donatur, per ejus resurrectionem nostra immortalitas reparatur, per ejus Ascensionem via nobis præparatur, tanta denique ascensura creditur hominum multitudo, quanta Angelorum multitudo post Angelorum malorum expulsionem in cœlo remansit beatorum, sicut scriptum est per Prophetam dicentem: « Statuit terminos populorum juxta numerum filiorum Israël¹. »

IV. Hæc est enim dies dierum, fratres charissimi, in qua Angelorum ruina restaurata est, humano (1) in qua Angelorum militia consortio lætata est; hæc est illa festivitas festivitatum, in qua nostrum desiderium adimpletum esse videtur; hæc est illa festivitas, quæ (2) gratiam confirmat cunctarum festivitatum, sine qua utilitas cunctarum festivitatum periret. Nisi enim ascendisset in cœlum Salvator, cessasset ejus nativitas, quia in ea Angeli minime exclamassent: « Pax hominibus bonæ voluntatis². » Numquid de peritura pace Angeli loquebantur? nonne (3) de illa dicebant, quæ « Exsuperat omnem sensum³, » quæ hic haberi perfecte non potest? Fuisset denique et infructuosa nobis ejus passio, fuisset et inutilis ejus sanctissima resurrectio. Hæc est dies, quæ apud fideles Romanos, semel in septimana tanquam dies Dominicæ resurrectionis a cunctis ve-

¹ Deut. xxxii, 8. — ² Luc. ii, 14. — ³ Philip. iv, 7.

(1) Cod. *humana*. — (2) Quæ italicis distinguuntur, vetustate sunt deleta in cod., et a nobis utcumque restituta. — (3) Cod. *denique*.

nerabatur: hæc est dies lætitiæ, dies gaudii et exultationis, in qua novimus alterum Samsonem fortissimum portas humanitatis ad montem portasse¹. Hæc est dies, in qua videmus per fidem sanctos Angelos Dei Filio obedientes, et ascendenti virtute propria ad (1) Patrem, dixerunt: « Quis est iste » tam gloriosus, qui auxilio nostro non indiget? « Quis est iste rex gloriæ²? » Qui Angeli Angelos respondentes (2) audierunt: « Vere rex gloriæ est, vere rex Israël, vere redemptio nostra est, vere Dei Filius est, vere primogenitus et ultimogenitus Mariæ est; vere ille et non alius est, qui sub Pontio Pilato passus est, et tertia die a mortuis resurrexit; vere ille est qui « Rex fortis et Dominus » fortis in prælio³; » vere extitit fortis et potens in prælio, quia « Ascendens in altum captivam duxit captivitatem⁴ » in altum (3). »

V. Liberatio denique militiæ, victoria extitit regis. Sed quid valet nobis liberatio sociorum, nisi efficiamur socii eorum? Laboremus ergo, fratres, ut, sicut sumus eodem sanguine redempti, ita eodem præmio Ascensionis simus per gratiam remunerati. Cogitemus denique, sanctos Patres, qui cum (4) Christo hodie ascenderunt, quid passi sunt, quid perpessi, quid dilaniati. Aspiciat Abraham fide omni ornatum, charitate vallatum, patientia dicatum; et tamen injuriam patitur persecutoris, et calamitates patienter portat. Aspiciat sanctum Joseph castitate ornatum; Deum timet, et tamen fame fere in carcere moritur, a fratribus verberatur et venditur. Aspiciat Tobiam omni mansuetudine et misericordia plenum; consortia hominum fugit, famelicos pascit, sepulturam parat pro defunctis, et ecce cæcus efficitur, ab uxore blasphematur, infirmitates patitur et mala undique. Aspiciat Isaiam pietate decoratum; et tamen occiditur morte crudeli. Ecce sanc-

¹ Judic. xvi, 1, et seqq. — ² Psal. xxiiii, 8. — ³ Ibid. — ⁴ Ephes. iv, 8.

(1) Cod. *et*. — (2) Deest *respondentes* in cod. — (3) Hæc verba *in altum* errore transcriptoris inducta videntur. — (4) Deest *cum* in cod.

tus Daniel, ætate junior et maturitate antiquior, inter leones ponitur et mala undique patitur. Omnes enim qui hodie Christum ascendente viderunt, et cum eo similiter ascenderunt, multa mala passi sunt; omnia tamen patienter sustinuerunt, « Expectantes beatam spem, et adventum » Domini¹ » ad limbum, et hodiernum diem mirabilem, et gloriosum ascensum; quem si cum eisdem obtinere cupimus, quod et ipsi fecerunt, ita et nos faciamus, viventes casti (1), humiles et misericordes, patientes in adversitatibus, humiles in prosperis, casti in illecebris, misericordes in cunctis. Hæc est enim via *sequenda*; hæc est et fuit servorum Dei, in qua et per quam Dei gratiam promeruerunt hodie cum Christo cælum ascendere; cujus et *quorum* Ascensum obtinere nos faciat ille qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO LIV.

De Ascensione Domini IV.

Sermo hic, erutus ex Bibl. Ædil., Cod. x, fol. 34, sit post præcedentem cum numero de Ascensione Domini x.

SYNOPSIS.

I. Ascensionis Christi gaudium et gloria. II. Per viam virtutum cum Christo ascenditur. III. Ascensionis possibilitas exemplis demonstratur. IV. Humilitas Ascensionis fundamentum. V. Pugna ducit ad victoriam.

¹ Tit. II, 13.

(1) Cod. *casto*.

I. HODIE, fratres charissimi, Christus ascendit super omnes cælos; gaudeamus. Hodie christianæ religionis completum est desiderium; exultemus. Hodie non solum cælorum cives effecti sumus, sed etiam superna cælorum in Christo penetravimus; gaudeamus. Hodie ampliora receptacula per Christi Ascensionem recepimus per gratiam, quam per diaboli perdideramus invidiam; gaudeamus. Quos adversarius de primi tabernaculi felicitate dejecerat, hos Dei Filius ad dexteram Dei Patris per gratiam relocavit. Ascendit ergo Christus, inferno expoliato; ascendit Christus, hoste religato; ascendit Christus, homine liberato, et mysterio nostræ redemptionis consummato. Non timeas ergo, fidelis, quoniam cum Christo ad cælum ascendere poteris; non timeas, quoniam ipse tecum erit; non timeas de Christi potentia, quia Angeli sunt sub pedibus ejus; non dubites de Christi misericordia, quoniam Latro cum eo associatur; non trepides de Christi gloriosa magnificentia, quia habitaculum ejus sursum est. Raptus est ergo Dei Filius ad thronum Patris; raptus est ab humanitate ad divinitatem; raptus est a passibilitate ad immortalitatem; raptus est a minoritate Angelorum ad æqualitatem Patris. « Assumptus est in cælum, et sedet ad dexteram Patris, » gloria et honore coronatus¹, » et sublimatus super omnia opera manuum suarum. Ascendit ergo Christus hodie super omnes cælos (1), ut adimpleret omnia². Venit Christus, fratres mei, et in ejus ortu impleta sunt vita, doctrina et facta; moritur Christus, et adimpleta sunt omnia in ejus transitu; resurrexit Christus, et in ejus resurrectione adimpleta sunt omnia; ascendit Christus, et tunc maxime adimpleta sunt omnia præconia Prophetarum, et mittit Spiritum sanctum, ut impleret omnes fideles. O gloriosa et singularis Christi Ascensio ad triumphandum! O singularis ad speculandum! O exemplaris ad imitan-

¹ Marc. XVI, 19. — ² Ephes. IV, 10.

(1) Deest *cælos* in cod